

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Говь-Алтай аймгийн Есөнбулаг сумын 2 дугаар сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ГАА-2023/30/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Алтай хот 2023 он	Дарга, Тэргүүлэх аудитор: Х.Түвшинбаяр Утас: 70483413 Цахим хаяг: tuvshinbayarkh@audit.gov.mn Аудитын менежер: Д.Эрдэнэчимэг Утас: 70484055 Цахим хаяг: erdenechimegd@audit.gov.mn Аудитор С.Санчирмаа Утас: 99282488 Цахим хаяг: sanchirmaas@audit.gov.mn
---	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Цахим хаяг: 402-Хөтжил хороолол, Жинст баг,
2023.02.06 Бсөнбүг сум, Говь-Алтай аймаг, 82099

Өөрчлөхтэй хамт www.audit.mn

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3-1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Говь-Алтай аймгийн Увс сум аг сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9-д заасны хатуу Говь-Алтай аймгийн Нягтланбүтэц бүтээгдэхүүн тухай хууль, Улсын секторын нягтланбүтэц бүтээгдэхүүн аан улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний байна.

тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аргачлал, байгууллага, ажлаас хийхэд Аугуйн дээр байрлаагүйн олон улсын стандарт, түнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгадагч элчээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагын дагуу үнэн, ажлаас хийхэд Аугуйн дээр байрлаагүйн олон улсын стандарт, түнд нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Аудитын онцолсон хэсэг

Дүгнэлтийн үндэслэл

Боловсролын салбарын хэмжээнд гүйцэтгэл, үр дүнд суурилсан санхүүжилтийг нэвтрүүлсэн. Засгийн газрын нэг хүүхдэд ноогдох хувьсан зардлыг хэмжээ, багш нарын цалин нэмэгдсэн байна. Басгийн ажлыг боловсролын үйлчилгээний төлөөс түлээтэй шалгалтын стандартыг агуулдаг байдлаар үнэмлэхүй болон Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой таамаг ойд тус сургууль хөрөнгө оруулалтаар 241.9 сая төгрөгийн компьютер, техник хэрэгсэл, сурвалж дүн шинжилгээний хэрэгсэл, хамгаалтын орчин сайжирсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

нэвтрүүлсэн. Засгийн газрын нэг хуульд ноогдох хувьсан зардлыг хэмжээ, багш нарын цалин нэмэгдсэн байна. Баашийн ажлын боловсролын үнэлгээний төвөөс гүйцэтгэлийн шалгалтуудыг стандарттаар ундангуйлан зохион байгуулсан. Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгадагч этгээдээс хараат бус, аудиторовын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлдэг ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой тайлагманд тус сургууль хөрөнгө оруулалтаар 241.9 сая төгрөгийн компьютер, техник хэрэгсэл, өргөтгөл, шинэчилсэн хэрэгсэл, хамгаалах системийн орчин сайжирсан байна.

Засгийн Газрын 2022 оны 91 дүгээр тогтоолоор хувьсах зардлын нормативын хэмжээг шинэчлэх Аудитын онцолсон хэсэгт хурааны сайдын 2022 оны А/500 дугаар тушаалаар сургуулийн үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн чанар, үр дүнг үнэлж, үр дүнгийн боловсролын шаардбарын хэмжээнд гүйцэтгэл, үр дүнд суурилсан санхүүжилтийг нэмэгдэл урамшуулсан байна.

нэвтрүүлсэн. Засгийн газрын нэг хуульд ноогдох хувьсан зардлыг хэмжээ, багш нарын Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж байгаагай холбоотойгоор тус хуульд заасан хангамжийг өргөтгөж, нэмэгдсэн байна. Баашийн ажлын боловсролын үнэлгээний төвөөс гүйцэтгэлийн шалгалтуудыг стандарттаар ундангуйлан зохион байгуулсан. Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгадагч этгээдээс хараат бус, аудиторовын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлдэг ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой тайлагманд тус сургууль хөрөнгө оруулалтаар 241.9 сая төгрөгийн компьютер, техник хэрэгсэл, өргөтгөл, шинэчилсэн хэрэгсэл, хамгаалах системийн орчин сайжирсан байна.

Аудитын гол асуудал

Тайлант онд тус сургууль хөрөнгө оруулалтаар 241.9 сая төгрөгийн компьютер, техник хэрэгсэл, тавилга эд хогшил хүлээн авч, хичээл сургалтын орчин сайжирсан байна.

Засгийн Газрын 2022 оны 91 дүгээр тогтоолоор хувьсах зардлын нормативын хэмжээг шинэчлэн тогтоосон. Боловсрол Шинжлэх ухааны сайдын 2022 оны А/500 дугаар тушаалаар сургуулийн үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн чанар, үр дүнг үнэлж, үр дүнгийн нэмэгдэл урамшууллыг олгосон байна.

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж байгаатай холбоотойгоор тус хуульд заасан хангамж болон үйл ажиллагаанд тавих хязгаарлалт, хэмнэлтийн горимыг мөрдөж ажиллах шаардлагатай.

0702000125

Бусад мэдээлэл

Тус байгууллага нь тайлант онд 5 зорилтын хүрээнд хэрэгжүүлэх 38 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгаж, биелэлтийг 87 хувийн биелэлттэй гэж дүгнэсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Х.ТҮВШИНБАЯР

Хоёр. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

(мянган төгрөг)

	Үзүүлэлт	2021.12.31	2022.12.31
Санхүүгийн байдлын тайлан			
	Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	93,737.96	162,547.10
	Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	1,808,352.43	3,065,548.02
	Нийт хөрөнгийн дүн	1,902,090.38	3,228,095.12
	Нийт өр төлбөрийн дүн	58.28	-
	Цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	1,902,032.11	3,228,095.12
	Өр төлбөр, цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	1,902,090.38	3,228,095.12
Үр дүнгийн тайлан			
	Үйл ажиллагааны орлогын дүн	1,546,123.47	3,565,301.24
	Үйл ажиллагааны зардлын дүн	1,578,284.08	2,202,240.16
	Үйл ажиллагааны үр дүн	(32,160.61)	1,363,061.07
	Үйл ажиллагааны бус үр дүн	-	36,998.06
	Үйл ажиллагааны нийт үр дүн	(32,160.61)	1,326,063.01
Цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан			
	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,906,212.71	1,902,032.11
	Тайлант оны үр дүн	(3,216.06)	1,326,063.01
	Эцсийн үлдэгдэл	1,902,032.11	3,228,095.12
Мөнгөн гүйлгээний тайлан			
	Үйл ажиллагааны мөнгөн орлогын дүн	1,508,774.75	2,196,409.00
	Үйл ажиллагааны мөнгөн зарлагын дүн	1,473,614.75	2,118,213.82
	Үйл ажиллагааны ЦМГ	35,160.00	78,195.18
	Хөрөнгө оруулалтын ЦМГ	0	0
	Санхүүгийн ажиллагааны ЦМГ	0	0
	Нийт цэвэр мөнгөн гүйлгээ	-	35,625.18
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0	0
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	35,625.18
Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан			
	Нийт зарлага ба цэвэр зээлийн дүн	1,856,696.50	1,817,065.48
	Урсгал зардал	94,170.00	88,149.00
	Хөрөнгийн зардал	0	0
	Зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр	2,199,578.55	1,853,526.95
	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас	0	0
	Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл	-	35,625.18

Гурав. Аудитын илрүүлэлт:

Аудитаар нийт 97.8 сая төгрөгийн алдаа¹, Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийг зөрчсөн 40.6 сая төгрөгийн гүйлгээг аудитын явцад гүйлгээг нөхөн шивүүлж, зөрчлийг арилгасан. Үүнд:

- ✓ **Нягтлан бодох бүртгэлтэй холбоотой:** Төсвөөс үндсэн хөрөнгө бэлтгэхээр 24.8 сая төгрөг шилжүүлж, хүлээн аваагүй хөрөнгийг орлогоор бүртгэснийг залруулж авлагаар тусгасан нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.10-т "Аудитын байгууллагаас зөвлөмж болгосон бүртгэлийн алдааны залруулгыг мэргэжлийн түвшинд хянан, удирдлагад танилцуулах, зөвшөөрсөн тохиолдолд тухайн санхүүгийн жил, улирлын тайланд залруулга хийх,

¹ Тайлагнасан санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлт, тайлагнасан байвал зохих үзүүлэлтийн хоорондын зөрүү. Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/.

зөвшөөрөөгүй тохиолдолд аудиторт үндэслэл бүхий тайлбар хүргүүлэх" заалтыг зөрчсөн байна.

- ✓ **Хууль тогтоомжтой холбоотой:** Бэлтгэн нийлүүлэгчээс нийлүүлсэн бараа ажил үйлчилгээний төлбөрийн дүн татварын нэвтрэлтийн нэгдсэн системд бүртгээгүй 40.6 сая төгрөгийн гүйлгээг системд нөхөн шивүүлсэн нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.7-т "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно" заалтыг зөрчсөн байна.

Аудитаар нийт 1.0 сая төгрөгийн зөрчил² илэрснээс, 0.9 сая төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоож, зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх талаар 1 заалт албан шаардлага, 1 заалт албан шаардлагыг байгууллагын удирдлага солигдсон тул биелэлт ирүүлэх тухай мэдэгдэл хүргүүлсэн.

3.1 Төлбөрийн акт

- ✓ Ажлаас гарсан 2 ажилтны дуусгалын тооцоог хийгээгүй нь Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 83 дугаар зүйлийн 83.1-т "Ажил олгогч ажилтны ажлын байрыг хэвээр хадгалах тохиолдолд ажлыг нь түр, хөдөлмөр эрхлэлтийн харилцаа дуусгавар болсон тохиолдолд бүрмөсөн хүлээн авна", 110 дугаар зүйлийн 110.3-т "Хөдөлмөр эрхлэлтийн харилцаа нь дуусгавар болж байгаа ажилтанд ажилласан хугацаанд ногдох ээлжийн амралтын тооцоо хийж, цалинг олгоно", Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2021 оны 12 дугаар сарын 06-ны өдрийн А/191 дүгээр тушаалын хавсралтын 2 дугаар зүйлийн 2.8-т "Ажилтны хөдөлмөр эрхлэлтийн харилцааг цуцлах, дуусгавар болгох үед ажил олгогч нь ажилтантай ээлжийн амралтын тооцоог дараах байдлаар хийнэ" заалтыг зөрчсөн, үнэлгээ ба хуваарилалт, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

3.2 Албан шаардлага

- ✓ Байгууллагын гэрэл цахилгааны зардлыг 0.1 сая төгрөгөөр хэтрүүлэн зарцуулсан нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.1-т "байгууллагын цахилгаан, дулааны эрчим хүч, цэвэр усны хэрэглээг хэмнэх;" заалтыг зөрчсөн, эрх ба үүрэг, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

3.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Төрийн хэмнэлтийн тухай хуультай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Багш нарт илүү цагийн хөлсийг олгохдоо дундаж цалин хөлс тооцох журмыг баримтлаагүй.

Өгсөн зөвлөмж:

Журмын дагуу шийдвэрлэх арга хэмжээ авч ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 12 дугаар сарын 01 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Дөрөв. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл:

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
2-р сургууль	2	97,812.9	1	40,642.3	1	57,170.6	2	97,812.9	-	-	-	-
Дүн	2	97,812.9	1	40,642.3	1	57,170.6	2	97,812.9	-	-	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн										
2-р сургууль	3	998.6	1	897.3	1	101.3	1	-	-	-	-	-
Дүн	3	998.6	1	897.3	1	101.3	1	-	-	-	-	-

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Өөрчлөлтгүй	Хязгаарлагдтай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
A	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	1	1	-	-	1	-	-	-
	НИЙТ	1	1			1			